

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»
Факультет адвокатури та антикорупційної діяльності
Кафедра організації судових,
правоохоронних органів та адвокатури

АДВОКАТУРА: МИНУЛЕ, СУЧАСНІСТЬ ТА МАЙБУТНЄ

**МАТЕРІАЛИ
XV Міжнародної
науково-практичної конференції**

*14 листопада 2025 року,
м. Одеса*

Одеса
«Юридична література»
2025

УДК 347.965(477)(063)
A288

Редакційна колегія:

Н. М. Бакаянова (голова), завідувачка кафедри організації судових,
правоохоронних органів та адвокатури;
С. К. Костенко, професор;
І. О. Кісліцина, доцент;
М. О. Кравченко, доцент;
О. Г. Свида, доцент;
П. М. Синицин, доцент;
О. О. Храпенко, доцент;
Л. П. Нестерчук, старший викладач;
Р. Р. Щербатий, асистент

Рекомендовано до друку вченою радою Національного університету «Одеська юридична академія» (протокол № 3 від 15 жовтня 2025 р.)

Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє : матеріали XV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 14 листопада 2025 р.) / редкол.: Н. М. Бакаянова (гол.), І. О. Кісліцина, М. О. Кравченко [та ін.]. — Одеса : Юридична література, 2025. — 664 с.

ISBN 978—966—419—456—0

У збірнику містяться матеріали доповідей XV Міжнародної науково-практичної конференції «Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє», яка відбулася 14 листопада 2025 р. у Національному університеті «Одеська юридична академія». Доповіді учасників присвячені актуальним питанням адвокатури і здійснення адвокатської діяльності в Україні, історії адвокатури, діяльності Національної асоціації адвокатів України, проблемам і перспективам розвитку адвокатського самоврядування, правилам адвокатської етики та юридичній відповідальності адвокатів, зарубіжному і міжнародному досвіду організації та діяльності адвокатури.

УДК 347.965(477)(063)

Відповідальність за зміст та достовірність поданого матеріалу несуть учасники конференції, їхні наукові керівники та рецензенти, які рекомендували ці матеріали до друку.

ISBN 978—966—419—456—0

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2025

Тарасова В. О.

студентка 4-го курсу факультету
адвокатури та антикорупційної діяльності
Національного університету «Одеська юридична академія»

ЕТИЧНІ ДИЛЕМИ АДВОКАТА ПІД ЧАС РОЗГЛЯДУ СПРАВ, ЯКІ ВИКЛИКАЮТЬ СУСПІЛЬНИЙ РЕЗОНАНС

В умовах сьогодення значна кількість судових процесів набуває широкого розголосу та стає предметом активного обговорення у засобах масової інформації, соціальних мережах та серед громадськості. Такі справи називають резонансними, адже вони не лише стосуються конкретних осіб, а й впливають на формування громадської думки, піднімають гострі соціальні, політичні чи моральні питання.

У ситуаціях, що супроводжуються підвищеною суспільною увагою, адвокат опиняється у вкрай складному становищі: з одного боку він повинен неухильно дотримуватися вимог закону, професійних стандартів та свого обов'язку щодо захисту прав і законних інтересів клієнта, а з іншого — стикається з тиском суспільства, очікуваннями громадськості та критикою з боку медіа. Відтак, виникають складні етичні дилеми, коли кожне прийняте рішення може мати неоднозначні моральні наслідки.

Етична дилема — це ситуація морального вибору, у якій особа змушена приймати рішення між двома або більше варіантами дій, кожен із яких має як позитивні, так і негативні етичні наслідки. Іншими словами, незалежно від обраного варіанту, певна етична норма чи цінність буде порушена або поставлена під сумнів.

У контексті адвокатської діяльності етична дилема виникає тоді, коли професійний обов'язок адвоката (наприклад, збереження адвокатської таємниці, захист інтересів клієнта, дотримання принципу законності) вступає в суперечність із моральними переконаннями, суспільними очікуваннями чи власним почуттям справедливості.

Однією з найпоширеніших етичних дилем у професійній діяльності адвоката є конфлікт між інтересами клієнта та суспільним інтересом. За умови виникнення етичного конфлікту адвокат зобов'язаний діяти виключно в інтересах свого клієнта, навіть якщо позиція останнього є непопулярною або викликає осуд громадськості. Цей принцип безпосередньо закріплено у статті 8 Правил адвокатської етики (далі — Правила), де зазначено про те, що у межах дотримання принципу законності адвокат зобов'язаний у своїй професійній діяльності виходити з переваги інтересів клієнта [1].

Водночас згідно зі статтею 6 Правил, адвокат повинен забезпечувати максимальну незалежність, що передбачає свободу від будь-

якого зовнішнього впливу, тиску чи втручання, у тому числі з боку органів влади або громадської думки [1]. Таким чином, незалежність адвоката та пріоритет інтересів клієнта виступають фундаментальними етичними орієнтирами, навіть у випадках, коли суспільство очікує від адвоката морального осуду дій підзахисного. Саме на цьому наголошує стаття 7 Правил: адвокат у своїй професійній діяльності зобов'язаний дотримуватися чинного законодавства України, сприяти утвердженню та практичній реалізації принципів верховенства права та законності [1].

Іншою важливою етичною проблемою є визначення меж допустимого захисту. На практиці трапляються випадки, коли клієнт приватно визнає свою вину, але публічно продовжує заперечувати обставини злочину. У такій ситуації адвокат має знайти баланс між правом особи на захист і власними моральними переконаннями, не порушуючи при цьому професійних стандартів.

Крім того, адвокат не має права вводити суд в оману чи використовувати недобросовісні методи захисту. Відповідно до статті 25 Правил, «адвокату категорично забороняється використовувати при виконанні доручення клієнта незаконні та неетичні засоби або прийоми, що суперечать чинному законодавству чи цим Правилам» [1].

Особливе місце в системі етичних викликів займає збереження адвокатської таємниці, що набуває особливої ваги у справах, які супроводжуються значним медійним інтересом. У статті 10 Правил йдеться про те, що дотримання принципу конфіденційності є необхідною і щонайважливішою передумовою довірчих відносин між адвокатом і клієнтом, а також невід'ємною складовою права особи на захист [1]. У резонансних справах адвокат нерідко змушений реагувати на публічні запити журналістів, однак повинен робити це в межах професійної етики.

Стаття 55 Правил адвокатської етики визначає, що адвокат не може використовувати у своїй публіцистичній діяльності інформацію, конфіденційність якої охороняється Правилами, без згоди клієнта [1]. Крім того, стаття 59 Правил закріплює, щоб будь-які заяви, коментарі адвоката у засобах масової інформації були відповідальними, достовірними і не вводили в оману [1].

Отже, можна зробити висновок, що подолання етичних дилем можливе лише за умови, якщо адвокат послідовно дотримується фундаментальних принципів своєї професії: законності, незалежності, доброчесності та професійної честі. У складних моральних ситуаціях саме ці принципи виступають етичним орієнтиром, який допомагає приймати виважені та справедливі рішення.

Список використаної літератури

1. Правила адвокатської етики : рішення Звітно-виборного з'їзду адвокатів України від 09.06.2017 р. (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001891-17#Text>

Науковий керівник: асистент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія» *Щербатий Роман Романович*

Храмченкова М. В.

студентка 4-го курсу факультету
адвокатури та антикорупційної діяльності
Національного університету «Одеська юридична академія»

ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА АДВОКАТА У ЦИФРОВУ ЕПОХУ: ВИКОРИСТАННЯ ОНЛАЙН-КОМУНІКАЦІЙ ТА СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ

Цифровізація суспільного життя докорінно трансформувала всі сфери професійної діяльності, зокрема сферу адвокатури. Поява електронних комунікацій, соціальних мереж і віртуальних платформ зумовила формування нового цифрового простору для здійснення правничої діяльності, водночас поставивши низку етичних викликів. Якщо у традиційній моделі адвокат спілкувався з клієнтом переважно особисто або письмово, то сьогодні цифрові технології стали невід'ємною частиною адвокатської практики, зокрема у питаннях комунікації, реклами, обміну документами та участі в судових засіданнях онлайн.

Професійна етика адвоката ґрунтується на нормах Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» (далі — Закон), який визначає основні принципи незалежності, конфіденційності, законності, компетентності та доброчесності [1], що залишаються незмінними засадами незалежно від технічних інструментів, які використовує адвокат. Сучасна правнича практика потребує не лише знання норм права, а й розуміння цифрової етики — правил поведінки у віртуальному середовищі, де кожна дія адвоката, навіть у соціальній мережі, може впливати на його репутацію та сприйняття професії суспільством.

Згідно з Правилами адвокатської етики адвокат повинен утримуватися від будь-яких висловлювань або дій, що можуть підірвати авторитет правосуддя, принизити гідність професії чи поставити під

Ніколаєнко М. О.

Роль адвокатської етики в професійній діяльності адвоката 490

Олійник М. І.

Проблемні аспекти дотримання принципу конфіденційності
в адвокатській діяльності 493

Платонова О. А.

Етичні аспекти визначення та сплати гонорару в адвокатській
діяльності 497

Самойлова Ю. О.

Професійна етика адвоката у протистоянні процесуальному
тиску з боку сторони обвинувачення 499

Синицина В. Є.

Актуальні питання дотримання межі між свободою вираження
поглядів та порушення правил адвокатської етики 503

Скаблюк К. Ю.

Конфлікт інтересів у адвокатській діяльності 506

Собко Є. В.

Проблемні аспекти відносин адвоката з клієнтами в умовах
воєнного стану 510

Стефанський М. А.

Адвокатська етика як фактор формування довіри до системи
правосуддя 513

Тарасенко М. Л.

Дисциплінарна відповідальність адвоката у цифрову епоху:
публікації у соцмережах та професійна репутація 517

Тарасова В. О.

Етичні дилеми адвоката під час розгляду справ, які викликають
суспільний резонанс 521

Храмченкова М. В.

Професійна етика адвоката у цифрову епоху: використання
онлайн-комунікацій та соціальних мереж 523

Чумак А. О.

Використання штучного інтелекту в адвокатській діяльності:
етичні та правові аспекти 526

Шевелєва К. Ю.

Використання соціальних мереж адвокатами: етичні межі
публічної комунікації 529